

Tulevaisuusvaliokunta

00102 Eduskunta

AV9105/19.3.2025: TULEVAISUUSVALIOKUNTA PERJANTAI 11.04.2025 KLO 10.00 / VNS
7/2024 VP / LAUSUNTOPYYNTÖ

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON SELONTEOSTA YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOIMINTAOHJELMAN AGENDA 2030 TOIMEENPANOSTA

1 Yleistä

Maanpuolustuskorkeakoulu kiittää eduskunnan tulevaisuusvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta, joka koskee YK:n kestävästä kehityksestä toimintaohjelman Agenda 2030 toimeenpanoa (VNS 7/2024 vp).

Tässä asiakirjassa esitetään Maanpuolustuskorkeakoulun keskeiset havainnot selonteosta Maanpuolustuskorkeakoulun opetuksen ja tutkimuksen näkökulmasta, erityistarkastelukohteena **sosiaalinen vastuu**, ja **henkinen resilienssi** osana kokonaismaanpuolustusta.

Maanpuolustuskorkeakoulu

Maanpuolustuskorkeakoulu on Puolustusvoimiin kuuluva sotatieteellinen korkeakoulu. Sen keskeisenä tehtävänä on tuottaa korkeakoulutettua henkilökuntaa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle. Korkeakoulun opinnoissa akateeminen teoria yhdistyy tiiviisti käytännön koulutukseen. Maanpuolustuskorkeakoulun tehtävänä on edistää sotatieteellistä tutkimusta ja antaa tutkimukseen ja alan parhaisiin käytäntöihin perustuvaa sotatieteellistä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.

Maanpuolustuskorkeakoulun arvot

Maanpuolustuskorkeakoulun arvopohja ja yli kaksisataavuotiset perinteet ovat vahvat, ja ne ovat keskeinen osa Maanpuolustuskorkeakoulun ainutlaatuista identiteettiä. Arvot ja yhteisesti sovitut toimintatavat ovat Maanpuolustuskorkeakoululle tärkeitä, ja ne luovat perustan sekä opiskelijoiden että henkilökunnan toiminnalle ja antavat suunnan yhteisen

organisaatiokulttuurin rakentamiselle. Maanpuolustuskorkeakoulun toiminta perustuu Puolustusvoimien arvoperustaan. Puolustusvoimien arvot ovat isänmaallisuus, ammattitaito, oikeudenmukaisuus, **vastuullisuus**, luotettavuus ja **yhteistyö**.

Vastuullisuus ilmenee Maanpuolustuskorkeakoululla taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristönäkökulman suunnitelmallisena huomioimisena kaikessa toiminnassamme. Tehtäviään hoitaessaan Maanpuolustuskorkeakoulu edistää yhteiskunnan turvallisuutta ja vakautta ja siten luo edellytyksiä kestäväen kehityksen periaatteiden mukaiselle toiminnalle. Maanpuolustuskorkeakoululaiset huomioivat vastuullisuuden näkökulmat keskeisenä osana omaa toimintaansa ja kannustavat myös muita pohtimaan omien asenteidensa ja valintojensa merkitystä.

Yhteistyö on perusedellytys tulosten aikaansaamiselle ja vaativien tehtävien täyttämiseksi. Arjessa yhteistyökyky ilmenee yhdessä tekemisessä, opiskelu- ja työtoverien kannustamisena, tukemisena ja auttamisena sekä oman yhteisön ja yhteistyökumppaneiden arvostamisena. Maanpuolustuskorkeakoulu on sekä kansallisesti että kansainvälisesti luotettava kumppani, joka vahvistaa kansallista turvallisuutta ja Puolustusvoimien suorituskykyä omien verkostojensa tuella.

Maanpuolustuskorkeakoulussa ymmärretään, että arvot ja vastuullisuus luovat perustan henkilöstön toiminnalle ja ovat osa jokapäiväistä toimintaa. Vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen teemat on integroitu kaikkien Maanpuolustuskorkeakoulun arkitoimintaan.

2 Maanpuolustuskorkeakoulun näkökulmasta huomioitavat asiat

2.1 Yleisarvio selonteosta ja YK:n Kestäväen kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 suhteessa Maanpuolustuskorkeakoulun päätehtäviin

Selonteko antaa kattavan kuvan Suomen hallituksen toimista YK:n Agenda 2030 -tavoitteiden edistämiseksi. Hallituksen toimia voidaan pitää Agenda 2030 -tavoitteiden mukaisina ja selonteon perusteella voidaan arvioida Suomen sijoittuvan globaalissa vertailussa korkealle pääosin kaikilla kestävyiden osa-alueilla. Aktiivisempaa toimintaa edellyttävinä teemoina selonteosta nousevat esille erityisesti biodiversiteetin heikkeneminen, kiertotalouden edistämisen haasteet sekä eriarvoisuuden vähentämisen tila.

Puolustushallinnon näkökulmasta tärkeimpään kestäväen kehityksen tavoitteeseen SDG 16, edistää rauhanomaisia yhteiskuntia, selonteossa liitetyt tavoitteet ja toimet käsittelevät painopisteisesti sisäistä turvallisuutta ja rikollisuuden vähentämistä kansallisesti. Maanpuolustuskorkeakoulu korostaa, että puolustushallinnon toimenpiteillä lisätään koko yhteiskunnan ja sen lähiympäristön vakautta ja turvallisuutta.

Turvallisuus ja vakaus luovat pohjan ja perusedellytykset kestävän kehityksen mukaiselle toiminnalle niin Suomessa kuin globaalisti. Tämä näkökulma välittyy selonteosta heikosti. Maanpuolustuskorkeakoulun arvion mukaan esimerkiksi kriisinhallinnan kokonaisvaltainen lähestymistapa on edelleen tärkeä keino vahvistaa turvallisuutta ja vakautta kansainvälisesti ja sitä toteuttamalla Suomi osaltaan luo myös globaalisti olosuhteita toimivalle demokratialle, oikeusvaltiolle, ihmisoikeuksille ja elinvoimaiselle kansalaisyhteiskunnalle.

Puolustushallinnolle tärkeiden tasa-arvon edistämisen ja eriarvoisuuden vähentämisen tavoitteet (SDG 5 ja SDG 10) ja niihin liittyvät toimenpiteet on kuvattu selonteossa kattavasti. Nämä teemat kytkeytyvät kiinteästi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteisiin. Selonteossa esille nouseva naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta ja sukupuoli-vähemmistöjen kohtaama syrjintä on huolestuttava kehityskulku, johon hallituksen tulee pyrkiä vaikuttamaan kaikessa toiminnassaan. Yliopistoilla, Maanpuolustuskorkeakoulu mukaan lukien, on mahdollisuus vaikuttaa etenkin nuorten ikäluokkien sosiaalista kestävyyttä koskeviin asenteisiin ja johtaa muutosta omalla esimerkillään.

Sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja vastuullisuus: Kansalaisten yhdenvertaisuus ja sosiaalinen koheesio luovat Maanpuolustuskorkeakoulun näkökulmasta perustan kestäväälle sosiaaliselle kehitykselle. Yhteiskunnan instituutioilla on keskeinen merkitys sosiaalisen yhteenkuuluvuuden rakentajana. Rauhan aikana asevelvollisuusjärjestelmää voidaan pitää merkittävänä suomalaisia yhdistävä instituutiona. Sen kautta Maanpuolustuskorkeakoulun vaikutuspiirissä on välillisesti kolmannes jokaisesta ikäluokasta, mikä luo merkittäviä mahdollisuuksia myös kestävyttä koskevalle asennekasvatukselle ja tietoisuuden lisäämiselle sekä keskeisenä voimavarana Suomen kestäväälle kehitykselle nähdyn nuorten luottamuksen rakentamiselle instituutiota kohtaan. Valmistuttuaan Maanpuolustuskorkeakoulusta sotatieteiden kandidaatiksi luutnantteilla on keskeinen merkitys varusmiesten kouluttajina.

Maanpuolustuskorkeakoulun toiminnassa korostuu laaja yhteiskunnallinen vastuu, joka sisältää vastuun itsestä ja omasta toiminnasta, joukosta, yhteisöstä eli veljes- ja sisarverkostosta sekä laajemmin yhteiskunnasta. Yhteiskunnallinen vastuu on sisäänrakennettuna upseerikasvatukseen ja -eetokseen sekä Maanpuolustuskorkeakoulun johtamis- ja toimintamalleihin. Maanpuolustuskorkeakoulun tavoitteena on vaikuttaa kasvatustehtävällään Suomen nuorten kestävyttä ja vastuullisuutta koskeviin asenteisiin upseerikoulutuksen ja upseerien asennekasvatuksen välityksellä. Maanpuolustuskorkeakoululla on myös keskeinen rooli viestiä yhteiskunnalle erilaisissa sotilaallisissa kriisitilanteissa lisäten tiedottamisen avulla kansalaisten henkistä kriisinkestävyttä.

Koulutus ja osaaminen: Suomen koulutusjärjestelmän voidaan arvioida olevan kansainvälisessä vertailussa erittäin korkeatasoinen. Sitä voidaan hyödyntää kestäväen kehityksen edistämiseen sekä kansainvälisesti että kotimaassa. Korkeakoulujen tehtävä tutkimukseen perustuvan tiedon tuottajana ja levittäjänä sekä yhteiskunnallisena vaikuttajana on kestävyysteemassa erityisen tärkeä ja ajankohtainen. Maanpuolustuskorkeakoulu katsoo, että selonteon käsittelyn yhteydessä olisi kuitenkin perusteltua nostaa esille huoli nuorten hyvinvoinnista, jaksamisesta ja toimintakyvystä paitsi perusopetuksen ja toisen asteen opintojen myös korkeakouluopintojensa aikana. Tämä on yksi keskeinen edellytys suomalaisten henkisen kriisinsietokyvyn ja resilienssin kehittämiselle.

2.2 Tutkittu tieto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimustoiminta osana kokonaismaanpuolustusta ja yhteiskunnan resilienssiä

Maanpuolustuskorkeakoulusta valmistuu upseereita, johtajia ja asiantuntijoita tukemaan puolustusjärjestelmän suunnittelua, toimeenpanoa ja kehittämistä. Asiantuntijuuden ytimen muodostaa tutkittu tieto. Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimus tuottaa erityisesti ymmärrystä kansainvälisestä turvallisuusympäristöstä ja sen toimijoista sekä näiden muutoksesta ja vaikutuksista suomalaiseen sotataitoon. Tutkimus luo edellytykset sotataidon kehittämiseksi, Maanpuolustuskorkeakoulun opetustoiminnalle ja mahdollistaa sotatieteellisen asiantuntemuksen tarjoamisen yhteiskunnan käyttöön. Ajantasaisilla opetussisällöillä varmistetaan tulevaisuudessa tehtävissä tarvittava osaaminen ja mahdollistetaan osaamisen jatkuva kehittäminen.

Maanpuolustuskorkeakoulu kouluttaa ja kasvattaa Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen rauhan ja sodan ajan tarpeisiin ammatillisesti ja tieteelliseltä ajattelultaan päteviä, kansainvälisesti yhteistoimintakykyisiä upseereita, johtajia ja asiantuntijoita. Maanpuolustuskorkeakoulun kouluttamat sotataidon ja -tieteiden asiantuntijat ovat tiedollisesti, taidollisesti ja eettisesti korkeatasoisia ja he pyrkivät asiantuntijuutensa jatkuvaan kehittämiseen.

Maanpuolustuskorkeakoulussa sotatieteellinen tutkimustoiminta on monitieteistä, ja sen eri tieteenalat tuottavat tietämystä ja uutta tietoa yhteisiin tutkimusteemoihin. Maanpuolustuskorkeakoulun yhteisiä ilmiöpohjaisia tutkimusteemoja ovat Venäjä ja sen kehitys, Nato, sodan ja sodan kuvan muuttuminen, pohjoisen alueen sotataito sekä teknologisten ja yhteiskunnallisten murrosten vaikutus sodankäyntiin. Näiden teemojen kautta viimeisimmät tutkimuksen tulokset siirtyvät opetukseen ja yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen.

Maanpuolustuskorkeakoulun kansainvälinen yhteistyö on laajentunut ja syventynyt Suomen liittyttyä sotilasliitto Natoon. Maanpuolustuskorkeakoulun opetus- ja tutkimustoimintaa sekä kumppanuuksia ja yhteiskuntasuhteita kehitetään huomioiden yhteistoiminta keskeisten liittolaisten ja kumppaneiden kanssa.

Maanpuolustuskorkeakoulu luo itselleen sekä Puolustusvoimille valmiuksia toimia jatkuvasti muuttuvassa, monipuolistuvassa ja kompleksisessa kansainvälisessä toimintaympäristössä. Globaali toimintaympäristö ja Suomen Nato-jäsenyys edellyttävät Maanpuolustuskorkeakoulun kaikilta toimialoilta, toimintayksiköiltä ja johtamistasoilta kykyä toimia monikansallisessa ympäristössä. Liittokunnan lisäksi yhteistoiminnassa huomioidaan muut sotilaallisen puolustusyhteistyön ulottuvuudet sekä kansainväliset sotatieteelliset tiedeyhteisöt ja tutkimusverkostot.

Maanpuolustuskorkeakoulu on mukana Naton resilienssi-tutkimusohjelmassa, jossa yhdeksi tutkimuskohteeksi on valittu henkinen kriisinkestävyys. Maanpuolustuskorkeakoulu on myös mukana useassa Suomen Akatemian rahoittamassa tutkimushankkeessa, joissa Akatemia edellyttää kestäväen kehityksen periaatteiden huomioimista. Henkinen kriisinkestävyys liittyy erityisesti kokonaismaanpuolustuksen ja yhteiskunnan resilienssin tutkimiseen Maanpuolustuskorkeakoululla yhtenä kokonaisturvallisuuden mallin elintärkeistä toiminnoista.

3 Yhteystiedot

Asiaa Maanpuolustuskorkeakoulussa hoitaa everstiluutnantti Klaus Luotola, klaus.luotola@mil.fi.

Hallintojohtaja
Everstiluutnantti

Tapio Huhtamella

Tutkimusryhmän johtaja
everstiluutnantti

Klaus Luotola

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

Maanpuolustuskorkeakoulu

Lausunto

6 (6)

AV10575

HELSINKI

547/07.02.03/2025

TIEDOKSI